



vlastných vojsk budovaním okopov, krytov, opevnení, základní, prístavov, letísk alebo maskovaním. Prvým ženijným útvarom umiestneným natrvalo v Seredi sa stal 20. júla 1936 náhradný prápor 3. ženijného pluku. Sered-

skú vojenskú posádku však vtedy tvoril aj delostrelecký a jazdecký útvar. Po roku 1945 vojenskú posádku v Seredi tvorilo takmer výhradne ženijné vojsko a Sered' sa stala známa ako „Mekka“ ženijného vojska. Od roku 1951 do roku 1953 vychovala Škola pre ženijných dôstojníkov v zálohe pre ženijné vojsko desiatky odborníkov, od roku 1969 vycvičilo Výcvikové stredisko ženijného vojska v Seredi desiatky tisíc poddôstojníkov a špecialistov ženijného vojska pre celú ČSLA. Svojím zložením bola pre mesto, región a v mnohých prípadoch pre celé Slovensko užitočná. Nielen prípravou mladých ľudí na obranu republiky v prípade vojenského ohrozenia, ale aj pomocou pri povojnovej obnove národného hospodárstva a pri mimoriadnych udalostiach. Okrem iného poskytla zamestnanie 60 až 70 občanom mesta. Vojenská posádka tvorila v určitých obdobiach 10 až 15 % obyvateľov mesta. Priestorovo boli pre jej život určené tzv. Nové a Staré kasárne na severozápadnom okraji mesta a kasárne na pravom brehu rieky Váh. Ďalšie objekty využívala posádka vo Veľkej Mači, Brestovanoch, do roku 1979 aj objekt „Perlovka“ v bývalej Perlovej továrni a na ostrove Červenej flotily v Komárne, výcvik prebiehal pri Váhu v Seredi, Dolných Zeleniciach, Dilhej nad Váhom a Komárne, na strelnici v Tomášikove či Tureckom Vrchu v pohorí Malých Karpát. Posádka mala svoju správu budov, sklady, parkovú službu, ženijné a automobilové dielne, posádkovú ošetrovňu a zub-



nú ambulanciu, posádkovú správu, posádkový klub, jedálne a vývarovňu pre celú kapacitu posádky, pracovňu, krajčírsku dielňu, sklady mobilizačných zásob a techniky na vojnové predurčenie, telovýchovné a kultúrne zariadenia.

Za zmienku tiež stojí, že v Seredi získali na začiatku svojej vojenskej kariéry ostrohy aj viacerí dôstojníci, ktorí dosiahli v Československej ľudovej armáde alebo Ozbrojených silách SR generálske hodnosti. Medzi nimi môžeme spomenúť *generálporučíka Josefa Broža*, ktorý v rokoch 1969 až 1988 zastával funkciu náčelníka spravodajskej správy – zástupcu náčelníka Generálneho štábu ČSLA. *Generálmajor Jozef Eršek* v rokoch 1990 – 1991 vykonával funkciu veliteľa vojsk civilnej ochrany ČSFR, *generálporučik Mojmir Hergovič* bol v rokoch 1993 – 2004 náčelníkom vojenskej kancelárie prezidenta SR, *generálmajor Ondřej Novosad* velil v rokoch 2012 – 2017 Pozemným silám OS SR a od apríla 2021 do decembra 2022 Spoločnému operačnému veliteľstvu OS SR, *brigádny generál Karol Navrátil* zastával od roku 2012 do roku 2021 funkcie náčelníka štábu Veliteľstva Pozemných síl a zástupcu veliteľa Pozemných síl OS SR, *brigádny generál Jozef Kasl* od 26. septembra 2024 velí 2. mechanizovanej brigády so sídlom v Prešove a *brigádny generál Ladislav Kisel* bol 1. augusta 2025 vymenovaný za veliteľa Národných obranných síl.

V súčasnosti je v Seredi dislokovaný 91. ženijný pluk, ktorého poslaním je plniť úlohy podpory operácií pri obrane územia SR pred napadnutím cudzou mocou vykonávaním ženijnej podpory a zabezpečenia počas vedenia defenzívnych a ofenzívnych aktivít a plnením úloh stabilizačných a umožňujúcich aktivít. Ženisti sa vo veľkej miere podieľajú na plnení úloh pri obrane územnej celistvosti, zvrchovanosti a nedotknuteľnosti štátnej hranice Slovenskej republiky. Sú pripravení na plnenie úloh v čase výnimočného stavu alebo núdzového stavu, plnenie úloh spojených s odstraňovaním kríz na území SR ako aj úloh medzinárodného krízového manažmentu mimo územia SR prostredníctvom plnenia regionálnych aliančných záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv.

Výstava pripomínajúca 90. výročie príchodu prvého ženijného útvaru do Serede predstavuje dôležitý mílnik v histórii ženijného vojska v posádke Sered'. Váziac si odkaz predchádzajúcich ženijných jednotiek v posádke Sered', s hrdosťou na svoju odbornosť a výsledky svojej práce pokračujú súčasní ženisti v naplňaní poslania 91. ženijného pluku, v duchu odkazu generála M. R. Štefánika: „NIČ MI NEBOLO NEMOŽNÉ, LEBO SOM CHCEL“.

(plk. Ing. Ján Adamuško, veliteľ 91. žp)



90. VÝROČIE PRÍCHODU PRVÉHO ŽENIJNÉHO ÚTVARU DO SEREDE



Projekt je realizovaný
s finančnou podporou mesta Sered'.



TRVANIE VÝSTAVY:

11. júna 2026 – 15. októbra 2026

VERNISÁŽ VÝSTAVY:

vo štvrtok 11. júna 2026, 17.00 hod.

MIESTO:

Mestské múzeum v Seredi, Ul. M. R. Štefánika 8

KURÁTORI VÝSTAVY:

Mgr. Róbert Daňo, PhD., Mestské múzeum Sered'

Mgr. Aneta Zacharová, Mestské múzeum Sered'

Mária Diková, Mestské múzeum Sered'

pplk. vo výslužbe Ing. Ondrej Urban, predseda Zväzu vojakov SR – Klub Sered'

PARTNERSKÉ ORGANIZÁCIE:



Dôkladný výskum v archívnych dokumentoch, plánoch a fotografiách priniesol nové poznatky, ktoré obohatia obraz verejnosti o dejinách mesta Sered' i okolia. *Výstavu 90. výročie príchodu prvého ženijného útvaru do Serede* inicioval a na príprave sa podieľal predseda Zväzu vojakov SR – Klub Sered' podplukovník vo výslužbe Ondrej Urban, ktorý niekoľko rokov pracoval v posádke Sered' v oblasti logistiky. Pripravili ju pracovníci Mestského múzea v Seredi - Róbert Daňo, Aneta Zacharová a Mária Diková.

Odbornú spoluprácu poskytli aj partnerské organizácie:

91. ženijný pluk Sered', Zväz vojakov SR – Klub Sered', UN – Veteran Slovakia, Vojský historický ústav v Bratislave, Vojský archív – centrálna registratúra v Trnave, Štátny archív v Nitre – pracovisko Šaľa a občianske združenie Vodný hrad v Seredi.



Prvá časť výstavy je zostavená z posterov, ktoré informujú o dôležitých momentoch z histórie vojenských posádok v Seredi z 30. až 90 rokov 20. storočia. Návštevníkov výstavy môžu zaujať fotografie, vojenské archívne dokumenty, ale aj dokumenty predstaviteľov mesta, týkajúce sa stavby starých či nových kasární, dokumenty notárskeho úradu v Seredi, okresného úradu v Galante z rokovaní s vedením mesta i ministerstvami. Na výstave nechýbajú výstrižky dobovej tlače, ktoré dokumentujú činnosť ženijného vojska na Slovensku aj v oblasti záchranných prác, ktoré vykonali pre obyvateľstvo v povojnovom období 40. a 50. rokov 20. storočia pri oprave mostov, odminovacích prácach, ale i prácach pri záplavách. Návštevníci sa môžu tiež zoznámiť s poznatkami o brodoch, prevozoch či mostoch na rieke Váh, od Trenčína až po Komárno. Zaujať môžu aj fotografie z medzinárodnej vojenskej spolupráce ženijného vojska v 90. rokoch 20. storočia, hneď po vzniku SR. V ďalšej časti výstavy sú vystavené kroniky a albumy, ktoré zachytávajú rôzne okamihy života vojakov v Seredi, nechýbajú predmety vojenského obleče-



nia, odznaky, medaily a vojenské pomôcky ako napr. *buzola* či *kilometrovník*.

Hlavným cieľom výstavy je priblížiť návštevníkom udalosti vojenskej histórie v meste Sered' v medzivojnovom období, období 2. svetovej vojny aj povojnovom období až po súčasnosť a informovať o dôležitých momentoch z histórie vojenských posádok v Seredi z 30. až 90 rokov 20. storočia.

Územie Serede, Šintavy a priľahlého regiónu bolo oddávna dôležité nielen pre rozvoj hospodárstva a obchodu, ale malo svoj význam aj z vojenského hľadiska. Územie s brodom cez riekou Váh hralo strategickú úlohu pri plnení vojenských úloh už v preduhorskom období, ale aj v období vzniku hradu Šintava a svoj význam si udržalo počas celej existencie uhorského kráľovstva, i ďalej, po vzniku Československa v roku 1918. Udržiavanie stálej armády bolo vždy veľmi náročné. Dôležité bolo umiestňovanie, teda ubytovanie vojenských jednotiek s dostatočným hospodárskym zázemím. Do polovice 18. storočia ho poskytoval najmä hrad Šintava a v čase nebezpečenstva aj obyvateľstvo z majetnejších vrstiev z radov šľachticov a mešťanov v Seredi a okolitých dedinách. V 80. rokoch 17. storočia patrila Šintava medzi *verbovacie* zhromaždiskádvoch husárskych plukov, ktoré boli okrem nej aj v Krupine, Leviciach, Nitre a Šali, a neskôr začlenené do uhorskej armády v roku 1689.

Po roku 1781, v čase panovania Jozefa II., sa zavádzali nové vojenské opatrenia, pre účely armády boli zabavené kláštory a iné cirkevné budovy a začali sa budovať kasárne. Budovanie vojenských stavieb mnohokrát iniciovali samotné mestá, ktoré sa snažili pritiahnúť čo najväčší počet vojakov, aby podporili miestny priemysel, obchod a služby. V Seredi s takýmto nápadom prišiel starosta D. Ács, ktorý s farárom Vojtechom Puchardtom vo februári 1930 navštívil Ministerstvo národnej obrany a žiadal o umiestnenie vojenskej posádky do Serede. Návrh sa realizoval v roku

1934, kedy objekty skrachovanej továrne Perla spol. prevzalo ministerstvo národnej obrany ČSR. Zároveň v roku 1935 začala výstavba seredských kasární, ktoré dostali názov Ženijná kasáreň.



Ženijné vojsko je zložkou ozbrojených síl, špecializovanou na podporu činnosti bojových jednotiek pri vedení boja. Úlohou ženistov je zabezpečiť mobilitu vlastných vojsk odstraňovaním

nepriateľských zátarás (priechody v mínových poliach, nevýbušné zátarasy a výbušné nástrahy, závaly, barikády, blokády a stromové záseky), zriaďovaním, opravami a údržbou ciest, rôznychdruhov prepravísk (budovaním mostov alebo brodov) a znižovaním možnosti mobility vojsk protivníka (ničenie mostov, komunikácií a cestných objektov, kladenie mínových polí, ničenie domov, zriaďovanie stromových zásekov, sústav nevýbušných zátarás a výbušných nástrah). Treťou oblasťou ženijnej podpory je zabezpečenie ochrany

